

Europos
Komisija

Jūsų socialinės apsaugos teisės

Graikijoje

Šiame vadove pateikta informacija buvo parengta ir atnaujinta glaudžiai bendradarbiaujant su Tarpusavio informavimo apie socialinę apsaugą sistemos (*Mutual Information System on Social Protection, MISSOC*) nacionaliniais pranešėjais. Daugiau informacijos apie MISSOC tinklą rasite internete (<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=lt&catId=815>).

Šiame vadove bendrais bruožais aprašomos socialinės apsaugos sistemos, kurios veikia aptariamose šalyse. Daugiau informacijos galima rasti kituose MISSOC leidiniuose; visi jie yra paskelbti nurodytoje interneto svetainėje. Taip pat galite kreiptis į šio vadovo I priede išvardytas atsakingas institucijas.

Nei Europos Komisija, nei jokie Komisijai atstovaujantys asmenys neatsako už šiame leidinyje pateiktos informacijos naudojimą.

Turinys

I skyrius. Įžanga, organizavimas ir finansavimas	4
Įžanga	4
Socialinės apsaugos organizavimas	5
Finansavimas	6
II skyrius. Sveikatos priežiūra	8
Kada turite teisę į sveikatos priežiūros paslaugas?	8
Ką apima?	8
Kaip galima naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis?	9
III skyrius. Piniginės ligos išmokos	11
Kada turite teisę gauti pinigines ligos išmokas?	11
Ką apima?	11
Kaip galima gauti pinigines ligos išmokas?	12
IV skyrius. Motinystės ir tėvystės išmokos	12
Kada turite teisę gauti motinystės arba tėvystės išmokas?	12
Ką apima?	12
Kaip galima gauti motinystės ir tėvystės išmokas?	13
V skyrius. Invalidumo išmokos	15
Kada turite teisę gauti invalidumo išmokas?	15
Ką apima?	16
Kaip galima gauti invalidumo išmokas?	17
VI skyrius. Senatvės pensijos ir išmokos	18
Kada turite teisę gauti senatvės išmokas?	18
Ką apima?	19
Kaip galima gauti senatvės išmokas?	20
VII skyrius. Išmokos netekus maitintojo	21
Kas turi teisę gauti išmokas netekus maitintojo?	21
Ką apima?	22
Kaip galima gauti išmokas netekus maitintojo?	23
VIII skyrius. Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų išmokos	24
Kada turite teisę gauti nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų išmokas?	24
Ką apima?	24
Kaip galima gauti išmokas patyrus nelaimingą atsitikimą darbe arba susirgus profesine liga?	25
IX skyrius. Šeimos išmokos	26
Kada turite teisę gauti išmokas šeimai?	26
Ką apima?	27
Kaip galima gauti išmokas šeimai?	27
X skyrius. Bedarbio išmokos	28
Kada turite teisę gauti bedarbio išmokas?	28
Ką apima?	28
Kaip galima gauti bedarbio išmokas?	29
XI skyrius. Minimalios lėšos	30
Kada turite teisę į minimalių lėšų apsaugą?	30
Ką apima?	30
Kaip gali būti užtikrinama minimalių lėšų apsauga?	30
XII skyrius. Ilgalaikė priežiūra	31
Kada turite teisę į ilgalaikę priežiūrą?	31
Ką apima?	31
Kaip įgyjama teisė į ilgalaikę priežiūrą?	31
Priedas. Naudingi adresai ir interneto tinklalapiai	33

I skyrius. Įžanga, organizavimas ir finansavimas

Įžanga

Jei dirbate Graikijoje, socialinės apsaugos išmokas galite gauti tokiais pačiomis sąlygomis kaip ir Graikijos darbuotojai. Graikijoje gyvenantys Jūsų šeimos nariai išmokas gali gauti tokiais pat sąlygomis kaip ir darbuotojo graiko šeimos nariai.

Visų draudimo institucijų veikla reglamentuojama atskiruose teisės aktuose. Todėl kiekvienoje institucijoje mokamos atskiros socialinio draudimo išmokos, keliami skirtingi reikalavimai joms gauti ir reikalaujama pateikti skirtingus patvirtinančius dokumentus. Tačiau Socialinio draudimo institutas – Samdomųjų darbuotojų bendrasis draudimo fondas (IKA-ETAM) yra didžiausia Graikijoje samdomųjų darbuotojų socialinio draudimo įstaiga, kurioje draudžiama didžioji dalis gyventojų. Šiame leidinyje daugiausia kalbama apie jos teikiamą socialinę apsaugą.

IKA-ETAM draudžiami privataus ar viešojo sektoriaus darbuotojai, sudarę sutartis pagal privatinę teisę, jei jie nėra draudžiami pagal kitą bendrąją draudimo sistemą. IKA-ETAM skiria pinigines ligos ir motinystės išmokas bei pensijas. Bedarbio išmokas ir išmokas šeimai administruoja Užimtumo tarnyba (OAED). IKA-ETAM gauna OAED įmokas, kurias jai vėliau ir perveda.

Jeif profesija, kuria verčiatės, priskiriama kitai draudimo institucijai, siūlome kreiptis į ją. Pagrindinių draudimo ir pensijų institucijų kontaktiniai duomenys pateikti skyriuje „Naudingi adresai ir tinklalapiai“. Jei norite žinoti, kuri draudimo sistema Jums taikoma, taip pat galite kreiptis į savo gyvenamosios vietos IKA-ETAM teritorinę tarnybą.

Registruosisi IKA-ETAM tvarka

Jeif pirmą kartą pradėsite dirbti IKA-ETAM sistemai priskiriamą darbą, turite užsiregistruoti savo gyvenamosios vietos atsakingoje tarnyboje ar IKA-ETAM padalinyje. Jiems toliau visada turėsite tiesiogiai pranešti apie visus savo asmeninių duomenų pasikeitimus. Vėliau savo darbdaviui turėsite pateikti registravimo pažymėjimo kopiją. Registravimo pažymėjimas patvirtina apdraustojos asmens statusą, pagal kurį Jums skiriamas apdraustojos asmens numeris.

Jūsų draudimo duomenys pateikiami periodinėse analitinėse deklaracijose (APD), kurias darbdavys užpildo ir nustatytu laiku siunčia IKA-ETAM. Asmeninės socialinio draudimo sąskaitos išrašo elektroninė forma atspindi Jūsų, kaip apdraustojos asmens, draudimo karjerą (dirbtų dienų skaičių ir kitus draudimo duomenis). Sutvarkius PPD elektroninius duomenis, asmeninė socialinio draudimo sąskaita atnaujinama ir nauja jos versija kiekvieną ketvirtį siunčiama darbdaviui, kuris turi ją perduoti darbuotojui. Baigus atnaujinti apdraustųjų asmenų adresus IKA-ETAM elektroniniuose archyvuose, išrašas bus tiesiogiai siunčiamas į suinteresuoto asmens gyvenamąją vietą.

Jeif esate savarankiškai dirbantis darbuotojas, turite savarankiškai užsiregistruoti atitinkamoje profesinėje asociacijoje arba rūmuose (pavyzdžiui, Atėnų teisininkų asociacijoje, Technikos rūmuose ar kt.) ir Valstybinėje mokesčių tarnyboje (Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία, Δ.Ο.Υ.), kai ta yra privaloma, tada užsiregistruoti reikiamoje socialinio draudimo įstaigoje.

Socialinio draudimo įmokos

Draudimo riziką ir atitinkamas išmokas IKA-ETAM apdraustiesiems asmenims nustatytos atskiros nuostatos, atsižvelgiant į draudimo laikotarpį. Pagal tokį 1992 m. priimtą ir iki šiol galiojantį paskirstymą reikalaujama išskirti dvi darbuotojų kategorijas: iki 1992 m. gruodžio 31 d. socialiniu draudimu apdrausti asmenys ir po 1993 m. sausio 1 d. apdrausti asmenys. Šioms dviem darbuotojų kategorijoms galioja skirtingi rizikos draudimo ir išmokų mokėjimo reikalavimai. Taip pat skirtingas ir išmokų dydis. Nuo 2011 m. visiems atlyginimus gaunantiems ir savarankiškai dirbantiems nustatytos harmonizuotos sąlygos.

Socialinės apsaugos įmokas moka darbuotojai ir darbdaviai, atsižvelgdami į senatvės rizikos rūšis, invalidumą, mirties faktą, nelaimingus atsitikimus darbe ir profesines ligas, nedarbingumą, motinystę ir nedarbą. Darbuotojo įmoka išreiškiama procentais nuo atlyginimo neatskaičius mokesčių, ją darbdavys išskaičiuoja mokėdamas atlyginimus ar ne vėliau kaip per du mėnesius nuo jų išmokėjimo. Darbdavio įmoka taip pat išreiškiama procentais nuo atlyginimų neatskaičius mokesčių, ją moka darbdavys su atlyginimais. Darbdavys įmokas moka (darbuotojo įmokas ir darbdavio įmokas) IKA-ETAM per teisės aktuose nustatytą terminą. Įmokas už ligos išmokas natūra moka visi socialiniai draudimo fondai EOPYY.

Apskundimas

Jei nesutinkate su IKA-ETAM, kuriai priklausote, sprendimu, skundą galite pateikti savo IKA-ETAM tarnybos Teritorinei administracinei komisijai (TDE) per trisdešimt dienų nuo sprendimo įteikimo datos. Jei sprendimas susijęs su pensija, jį galite apskusti per 3 mėnesius nuo sprendimo įteikimo. Jei nesutinkate su TDE sprendimu, apeliacinį skundą galite pateikti kompetentingam Administraciniam teismui per 60 dienų nuo sprendimo įteikimo datos.

Socialinės apsaugos organizavimas

Daugumą socialinės apsaugos institucijų valdo ir prižiūri Darbo ir socialinės apsaugos ir aprūpinimo ministerija. Valdžios institucijos gina bendruosius interesus nuo galimo sukčiavimo ir siekia užtikrinti, kad socialinės apsaugos organizacijos (draudimo fondai) teisingai taikytų įstatymus ir nuostatas. Visas minėtas socialinės apsaugos institucijas valdo administracinės komisijos, kuriose dalyvauja apdraustųjų asmenų, pensininkų, darbdavių ir vyriausybės atstovai.

Ūkininkai draudžiami žemės ūkio darbuotojų draudimo sistemoje (Žemės ūkio darbuotojų draudimo fondas – *Οργανισμος Γεωργικών Ασφαλίσεων*, OGA).

Savarankiškai dirbantys asmenys – amatininkai, verslininkai, viešbučių savininkai, vairuotojai ir kelionių agentai – draudžiami Savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos organizacijos (OAEE, *Οργανισμος Ασφαλίσης Ελευθέρων Επαγγελματιών*). Laisvųjų profesijų atstovų draudimo fondas (ETAA, *Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολουμένων*) skirtas medicinos darbuotojams, teisininkams ir inžinieriams.

Žiniasklaidos darbuotojai (t. y. spaudos darbuotojai, fotoreporteriai, redaktoriai, žurnalistai ir kiti žiniasklaidoje dirbantys asmenys) draudžiami Žiniasklaidos darbuotojų draudimo fondo (ETAP-MME, *Ενιαίο Ταμείο Ασφαλίσης Προσωπικού Μεσων Μαζικής Ενημέρωσης*).

Jūreiviai draudžiami Jūrininkų draudimo fonde (NAT, *Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο*).

Valstybės tarnautojai draudžiami Bendrosios apskaitos biure (GLK, *Γενικό Λογιστήριο του Κράτους*), veikiantis prie Finansų ministerijos. Nuo 2011 m. sausio mėn. asmenys, pradėję dirbti šiame sektoriuje, draudžiami IKA-ETAM.

Yra įsteigta Papildomo draudimo sektorių ir padalinių (papildoma pensija ir bendrosios išmokos), kurie veikia kaip draudimo fondai ir moka pagrindinę pensiją arba kaip nepriklausomi fondai.

Be to, taikoma ir 2-osios pakopos savanoriška papildomos pensijos sistema, apimanti devynis profesinio draudimo fondus.

Kiekvienai draudimo institucijai taikomi atskiri įstatymai. Kai kuriais atvejais skiriasi institucijų mokamos išmokos, jų skyrimo sąlygos ir formalumai. Tokių skirtumų labai sumažėjo, kai buvo priimti reformų įstatymai nr. 2084/1992, 3655/2008 ir 3863/2010 bei 3918/2011, kuriais buvo harmonizuotos mokėjimo visiems asmenims sąlygos. Galima manyti, kad šie įstatymai priimti po ilgai trukusio socialinio dialogo dėl valstybės socialinės apsaugos sistemos tarp vyriausybės pareigūnų, politikų ir socialinių partnerių. Bendrasis minėtų įstatymų tikslas – siekiant išsaugoti valstybinę, visuotinę, privalomą ir išteklių persikirstymu pagrįstą socialinę apsaugą, įvykdyti reformą ir taip užtikrinti šios sistemos socialinį teisingumą bei ilgalaikį tvarumą.

Siekiant užtikrinti socialinio draudimo institucijų pensijų draudimo finansavimą ateityje (nuo 2019 m.), taip pat siekiant kartu solidarumo, įsteigtas Kartų solidarumo draudimo fondas (*Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών, AKAGE*), kuriam lėšos skiriamos nuo 2009 m. sausio 1 d.

Užimtumo tarnyba (OAED) yra speciali už nedarbo draudimą ir išmokas šeimai atsakinga institucija. Tačiau OAED, OAEE ir ETAP-MME skirtas įmokas renka IKA-ETAM, apdraudama draudžiamuosius asmenis nuo nedarbo rizikos.

.

Be to, EOPY (Nacionalinė Sveikatos paslaugų teikimo organizacija) teikia ligos išmokas natūra ir nuo 2012 m. sausio 1 d. veikia prie Sveikatos apsaugos bei Darbo, socialinės apsaugos ir aprūpinimo ministerijų. Pinigines išmokas ligos atveju draudžiamieji asmenys gauna iš pagrindinio draudimo fondų.

Finansavimas

Socialinės apsaugos sistema grindžiama trišalio (darbuotojo, darbdavio ir valstybės) finansavimo principu; valstybė kasmet skiria subsidijas socialinio draudimo institucijoms. 1975 m. priimtoje ir 2001 m. pakeistoje Graikijos Konstitucijoje nustatytas „socialinės valstybės“ principas, kurio nuostatomis užtikrinama didelė socialinė apsauga. Visų pirma jos 22 straipsnio 5 dalyje dėl socialinės apsaugos nustatyta, kad valstybė privalo užtikrinti darbuotojų (samdomųjų darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų) socialinę apsaugą. Socialinės apsaugos sistemą įgyvendina savarankiškos socialinės apsaugos organizacijos. Į ją įtraukti dirbantys gyventojai visoje Graikijoje. Ją sudaro trys „ramsčiai“:

- privalomojo pagrindinio ir papildomojo draudimo sistema:
 - ją įgyvendina draudimo fondai;
 - ji paprastai finansuojama iš einamųjų pajamų (paskirstomoji sistema);

- neprivalomojo profesinio (papildomojo) draudimo sistemos:
 - finansuojama sistema, kurią įgyvendina draudimo fondai:
- neprivalomas privatus draudimas:
 - finansuojama sistema, kurią įgyvendina daugybė privačių draudimo bendrovių.

II skyrius. Sveikatos priežiūra

Kada turite teisę į sveikatos priežiūros paslaugas?

EOPYY skiria išmokas natūra šių kategorijų asmenims:

- IKA-ETAM apdraustiems darbuotojams, valstybės ir savivaldybių tarnautojams, ūkininkams, savarankiškai dirbantiems, jūreiviams ir komunalinių įmonių darbuotojams;
- anksčiau nurodytų kategorijų pensijos gavėjams, t. y. visiems invalidumo, senatvės pensiją ar pensiją netekus maitintojo gaunantiems asmenims;
- specialiuose fonduose apdraustiems pensininkams, kurie tuo metu, kai dirbo buvo apdrausti IKA-ETAM sveikatos draudimu;
- apdraustųjų asmenų išlaikomiems asmenims ar pensijos gavėjams, jei jie neturi tokios pat teisės (tiesiogiai) gauti socialinės apsaugos išmokas; ir
- bedarbio pašalpas gaunantiems bedarbiams bei specialioms kategorijoms priklausantiems bedarbiams, kuriems galioja specialus reglamentavimas.

Išlaikomais asmenimis laikomi:

- sutuoktinis, jei jis nedirba,
- palikuonys, neatsižvelgiant į jų giminybę teisiniu požiūriu
 - iki 18 metų, arba
 - jei jie bedarbiai, iki 24 metų, arba
 - jei jie mokosi, 2 metus nuo mokymosi pabaigos, kai jie yra bedarbiai, bet ne ilgiau kaip iki 26 metų (priklausomai nuo to, kas įvyksta pirmiau),
- tėvai (tam tikromis sąlygomis),
- netekę tėvo ir motinos našlaičiai, anūakai, broliai ir seserys,
- išsiskyręs sutuoktinis (tam tikromis sąlygomis).

Išmokas natūra gaunantys asmenys taip pat turi atitikti tam tikras sąlygas. Jie turi būti dirbę ne mažiau kaip 50 dienų per praėjusius kalendorinius metus iki pranešimo apie ligą datos arba paskutinius 15 mėnesių iki ligos; šiuo atveju neatsižvelgiama į dirbtų dienų skaičių per minėto laikotarpio paskutinius tris mėnesius. „Darbo diena“ atitinka draudimo dieną. Kasmetinių atostogų dienos prilyginamos draudimo dienoms. Nustatant teisę gauti sveikatos draudimo išmokas natūra, įskaitomi ligos ar bedarbio pašalpos mokėjimo laikotarpiai. Prireikus, kitoje ES valstybėje narėje įgyti draudimo laikotarpiai gali būti sumuojami su Graikijoje įgytais draudimo laikotarpiais netgi ir tuo atveju, jei nacionaliniuose teisės aktuose toks sumavimas nenustatytas. Apie reikiamus formalumus daugiau sužinosite savo gyvenamosios vietos IKA-ETAM teritoriniame skyriuje.

Ką apima?

Skiriamos tokios sveikatos draudimo išmokos natūra:

- medicininis gydymas;
- laboratoriniai tyrimai (ne klinikiniai),

- dantų gydymas,
- vaistai,
- gydymas lignoninėje,
- papildomas gydymas (terapijos priemonės, ortopedijos prekės, lęšiai, klausos aparatai, protezai ir t. t.),
- gydymosi vonios ir procedūros;
- pašalpa aeroterapijai.

Jei atitinkate teisės aktuose nustatytus reikalavimus, išmokos natūra skiriamos visą laikotarpį, kurį turite teisę gauti išmokas. Teisės gauti išmokas trukmė nurodyta medicininėje knygelėje. Jei ypatinga liga sergate pasibaigus teisei gauti išmokas, esate ir toliau gydomas kol pasveiksite (gydymas tęsiamas). Suma, kuria turite prisidėti prie gydymo išlaidų, nustatyta remiantis EOPYY reglamentu, bet jokių būdu negali būti didesnė kaip 25 % išlaidų (pavyzdžiui, už vaistus ar protezus). Apdraustas asmuo turi teisę būti gydomas valstybinėje lignoninėje. Jei asmeniui reikia skubios pagalbos, jis gali būti gydomas ir sutarties nesudariusioje lignoninėje arba klinikoje. Daugiau informacijos, susijusios su atskiromis išmokomis natūra ir galimomis dalies gydymo išlaidų padengimo sumomis, galite gauti kompetentingoje savo EOPYY teritorinėje tarnyboje.

Kaip galima naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis?

Sveikatos priežiūros paslaugos gali būti teikiamos valstybinėse lignoninėse, registruotose privačiose klinikose. Miestuose gyvenantys apdraustieji asmenys pasirenka šeimos gydytoją iš sąrašo. Kaimų gyventojai gydytojo laisvai rinktis negali; apdraustieji asmenys lankosi pas vietos draudimo institucijos paskirtą gydytoją. Jie gali gauti siuntimą ir sąrašo eilės tvarka apsilankyti pas gydytoją specialistą EOPYY įstaigoje. Kai asmeniui reikia skubios pagalbos, jis taip pat gali kreiptis į privatų gydytoją specialistą. Šiuo atveju, išlaidas padengia asmuo apsidraudęs EOPYY.

Sveikatos priežiūros sistemoje nereikia mokėti už paslaugas tuo metu, kai jos suteikiamos. Apdraustieji asmenys privatiems gydytojams specialistams dalį užmokesčio sumoka avansu. Socialinio draudimo institutas, be EOPY, jiems gali kompensuoti šias išlaidas pagal valstybės nustatytus įkainius.

Asmeninė medicininė knygelė yra dokumentas, pagal kurį nustatoma tiesioginiu draudimu apdrausto asmens tapatybė ir jo teisė gauti sveikatos draudimo išmokas natūra ir pinigais. Šeimos medicininė knygelė išduodama apdraustojo asmens šeimos nariams. Asmeninė knygelė išduodama įgijus draudimo laikotarpį, kuris ne mažesnis kaip 50 draudimo dienų per praėjusius kalendorinius metus arba per paskutiniuosius penkiolika mėnesių. Jei apskaičiuojama remiantis paskutiniais penkiolika mėnesių, į tris paskutiniuosius mėnesius neatsižvelgiama. Asmeninė medicininė knygelė išduodama tiesiogiai apdraustiems asmenims, t. y. darbuotojams arba senatvės ar invalidumo pensijos gavėjams bei kitose draudimo institucijose tiesiogiai apdraustiems asmenims, kurie EOPYY apdrausti sveikatos draudimo išmokoms natūra gauti (pavyzdžiui, OAE apdrausti pensininkai).

Šeimos knygelė išduodama tiesiogiai apdrausto asmens šeimos nariams, jei jie nedirba (neturi tiesioginės teisės). Be to, ji išduodama našlei ir vaikams (tiesiogiai apdrausto asmens mirties atveju), taip pat kitiems fondams priklausantiems pensininkams, kurie EOPYY apdrausti sveikatos draudimu. Rugsėjo mėnesį medicininės knygelės

atnaujinimo reikalavimus atitinkantiems apdraustiesiems asmenims išduodamas „apdraustojo asmens lipdukas“, kuris jiems įsiklijuoti į savo medicininę knygelę išsiunčiamas spalio mėnesį. Ta pati procedūra kartojama gruodžio mėnesį, kad per laikotarpį nuo rugsėjo iki gruodžio mėnesio reikalavimus atitikę apdraustieji asmenys taip pat būtų apdrausti. Norėdami pasitvirtinti savo asmeninę sveikatos knygelę, turite nueiti į savo teritorinį socialinės apsaugos skyrių (IKA_ETAM), veikiantį prie EOPYY.

III skyrius. Piniginės ligos išmokos

Kada turite teisę gauti pinigines ligos išmokas?

Šias išmokas turi teisę gauti tik dirbantys tiesiogiai apdrausti asmenys tuo metu, kai dėl fizinės ar psichinės ligos jie pripažįstami nesugebančiais toliau verstis profesine veikla ir į darbo vietą neatvyksta ilgiau kaip 3 dienas. Nustatytas išmokos mokėjimo laikotarpis ilginamas atsižvelgiant į įmokų mokėjimo trukmę, tačiau asmuo turi būti draustas ne trumpiau kaip:

- 120 dienų per praėjusius kalendorinius metus (100 dienų statybos darbuotojams) arba 12 pirmųjų mėnesių per paskutinius 15 mėnesių iki ligos (išmokų mokėjimo trukmė – 182 dienos, jei asmuo serga viena ar daugiau ligų per vienus metus);
- 300 dienų, už kurias sumokėtos įmokos per dvejus metus arba per 27 iš 30 mėnesių iki ligos (išmokų mokėjimo trukmė – 360 dienų, kai asmuo serga viena liga, per vienus metus);
- 1 500 draustumo dienų; 600 iš šių dienų asmuo turi būti draustas per paskutinius penkerius metus iki nedarbingumo dėl tos pačios ligos (išmokų mokėjimo trukmė – 720 dienų);
- 4 500 draustumo dienų iki pranešimo apie ligą.

Atsižvelgiant į paciento amžių ir draustumą, išmoka gali būti mokama 720 dienų, jei nevykdomas reikalavimas, kad asmuo turi būti draustas 1 500 arba 4 500 dienų.

Kasmetinių mokamų atostogų dienos prilyginamos darbo dienoms. Tačiau neįskaitomos dienos, už kurias mokėta bedarbio pašalpa, bet įskaitomos dienos iki 25 dienos, už kurias mokėta ligos pašalpa. Prireikus, kitoje ES valstybėje narėje įgyti draudimo laikotarpiai gali būti sumuojami su Graikijoje įgytais draudimo laikotarpiais netgi ir tuo atveju, jei nacionaliniuose teisės aktuose toks sumavimas nenustatytas. Apie reikiamus formalumus daugiau sužinosite savo gyvenamosios vietos IKA-ETAM teritoriniame skyriuje.

Ką apima?

Išmokų dydis

Apskaičiuojant ligos pašalpą, apdraustasis asmuo priskiriamas vienai iš nustatytų apdraustųjų asmenų kategorijų, atsižvelgiant į jo paskutinių 30 darbo dienų atlyginimų vidurkį per paskutinius metus prieš pat susergant.

Bazinė pašalpa lygi tos kategorijos, kuriai priklausote, 50 % ataskaitinio dienos darbo užmokesčio ir didinama 10 % už kiekvieną išlaikomą šeimos narį, tačiau bendra suma negali būti didesnė už tos kategorijos, kuriai priklausote, 70 % bazinio dienos darbo užmokesčio, kuris yra pašalpos apskaičiavimo pagrindas, nei už 8 kategorijos apdraustųjų asmenų bazinį dienos darbo užmokestį. Ligoninėje gydomiems asmenims, jei jie neturi išlaikomų asmenų, išmoka sumažinama dviem trečdaliais. Per pirmąsias 15 dienų bendra išmokos ligos atveju ir priedo išlaikytiniams (ne daugiau kaip keturiems) suma negali viršyti 15,99 EUR per dieną. Po 15 dienų bendra išmokų ir priedų išlaikytiniams (ne daugiau kaip keturiems) suma negali viršyti 29,39 EUR per dieną.

Pašalpų mokėjimo trukmė

Ligos pašalpa pradedama mokėti ketvirtąją ligos dieną nuo tos dienos, kurią kompetentinga sveikatos priežiūros įstaiga praneša apie ligą ar jos nustatymą IKA-ETAM. Jei tais pačiais kalendoriniais metais apdraustajam asmeniui vėl nustatomas nedarbingumas dėl tos pačios ar kitos ligos, pašalpa mokama nuo pirmosios dienos. Jei asmuo apsidraudęs savanoriškuoju draudimu ar jis yra savarankiškai dirbantis asmuo (pavyzdžiui, statybos darbininkas), pašalpa mokama nuo vienuoliktosios dienos po tos dienos, kurią pranešta apie ligą. Ligos pašalpa mokama už kiekvieną darbo ar nedarbo dieną, bet ne ilgiau kaip:

- 182 dienas per kalendorinius metus už tą pačią ar kitą ligą,
- 360 dienų už tą pačią ligą, jei ne mažesni kaip 300 dienų draudimo laikotarpį įgijote per dvejus pastaruosius metus arba per 30 paskutinių mėnesių, šiuo atveju į 3 paskutinius mėnesius neatsižvelgiama, arba
- 720 dienų, jei įgijote 1500 dienų draudimo laikotarpį, iš kurių 600 dienų – per 5 paskutinius metus, 4500 dienų – prieš pranešant apie ligą arba nuo 300 iki 4200 dienų, atsižvelgiant į Jūsų amžių.

Kaip galima gauti pinigines ligos išmokas?

Ligos pašalpai gauti turite pateikti tokius dokumentus:

- asmeninės socialinės apsaugos sąskaitos išrašą,
- medicininę knygėlę (asmeninę ar šeimos),
- darbdavio pažymą, patvirtinančią, kiek laiko nedirbate, ir
- IKA-ETAM gydančio gydytojo išduotą nedarbingumo pažymą.

IV skyrius. Motinystės ir tėvystės išmokos

Kada turite teisę gauti motinystės arba tėvystės išmokas?

Kad įgytumėte teisę gauti motinystės pašalpą, turite būti drausta ne mažiau kaip 200 dienų per 2 metus iki vaiko gimimo. Be to, turite visiškai nedirbti.

Darbo diena atitinka draudimo dieną. Kasmetinių mokamų atostogų dienos prilyginamos darbo dienoms. Skiriant piniginę išmoką ligos atveju neatsižvelgiama į laikotarpius, už kuriuos mokėta bedarbio išmoka, bet įskaitomos dienos iki 25 dienos, už kurias mokėta ligos išmoka. Prireikus kitoje ES valstybėje narėje įgyti draudimo laikotarpiai sumuojami su Graikijoje įgytais draudimo laikotarpiais net ir tuo atveju, jei toks įstatymas nenustatytas pagal nacionalinę teisę. Apie reikiamus formalumus daugiau sužinosite savo gyvenamosios vietos IKA-ETAM teritoriniame skyriuje.

Ką apima?

Gimus vaikui, skiriamos tokios motinystės išmokos:

- gimdymo išmoka gimdyvės priežiūros išlaidoms padengti sutarties nesudariusioje ligoninėje / klinikoje (išmoka natūra), kurią moka EOPPY;

- motinystės pašalpa (nėštumo laikotarpiu ir po gimdymo) (piniginė išmoka, kurią moka IKA-ETAM;
- Speciali kompensacija, kurią moka EOPYY tik už medicinos paslaugas privačiose, EOPYY neregistruotose klinikose;
- specialiosios motinystės atostogos.

Gimdymo išmoka

Tiesiogiai apdraustos moterys – pensijos gavėjos ir tiesiogiai apdraustų asmenų sutuoktinės – gauna vienkartinę išmoką gimdyvės priežiūros išlaidoms padengti, jei gydymas suteikiamas sutarties su EOPYY nepasirašiusioje ligoninėje / klinikoje. Ši fiksuota 900 eurų išmoka išmokama, jei įgytas 50 darbo dienų laikotarpis per praėjusius kalendorinius metus ar per paskutiniuosius penkiolika mėnesių, neatsižvelgiant į tris paskutiniuosius mėnesius.

Motinystės pašalpa

Pašalpa Jums mokama, jei nedirbate 56 dienas prieš numatomą gimdymo datą ir 63 dienas po vaiko gimimo. Motinystės pašalpos dydis (nėštumo ir gimdymo laikotarpiu) lygus Jūsų atlyginimo dydžiui.

Speciali kompensacija

Nėščios, pagimdžiusios ar maitinančios krūtimi samdomosios darbuotojos, kurių sveikatai arba jų vaiko sveikatai darbe dėl ypatingų priežasčių kyla grėsmė, gauna specialią kompensaciją, jei darbdavys nei techniniu požiūriu, nei objektyviai negali pakeisti motinos darbo vietos. Specialiai kompensacijai gauti apdraustasis asmuo pagal jam galiojančią socialinės apsaugos sistemą turi būti įgijęs 200 darbo dienų laikotarpį per praėjusius 2 metus iki tos dienos, kai nutraukta profesinė veikla. Specialios kompensacijos dydis lygus ligos išmokai, netaikant su didžiausiomis nustatytomis ribomis susijusių reikalavimų (8 kategorijos apdraustųjų asmenų bazinis darbo užmokestis). Pašalpą moka darbdavys ir socialinės apsaugos institucija.

Specialiosios motinystės atostogos

Šios atostogos atitinka įprastą motinystės atostogų laikotarpį arba laikotarpį, kurį darbuotoja dirba ne visą darbo dieną (iki 6 mėnesių). Per šias atostogas OAED sumoka darbuotojai minimalaus darbo užmokesčio dydžio mėnesinę sumą ir dalį atostoginių.

Kaip galima gauti motinystės ir tėvystės išmokas?

Prašymų formas gausite savo gyvenamosios vietos teritoriniame IKA-ETAM skyriuje. Vienkartinę išmokai gauti reikia pateikti asmeninę medicininę knygelę ar šeimos medicininę knygelę ir vaiko gimimo liudijimą.

Motinystės pašalpai gauti reikia pateikti tokius dokumentus:

- asmeninės socialinės apsaugos sąskaitos išrašą,
- asmeninę medicininę knygelę,
- šeimos medicininę knygelę, reikalingą priedui už šeimos (šeimos narių) išlaikymą apskaičiuoti,
- IKA-ETAM akušerio-ginekologo pažymą, kurioje nurodyta numatoma gimdymo data,

- darbdavio pažymą, patvirtinančią, kad nebedirbate;
- vaiko gimimo liudijimą (po gimdymo, pašalpai už gimdymo laikotarpį gauti).

Pirmaisiais darbo metais, jei moteris yra dirbusi bent dešimt dienų, darbdavys toliau moka jos atlyginimą 15 motinystės atostogų dienų. Po pirmųjų darbo metų darbdavys gali toliau mokėti moters atlyginimą vieną motinystės atostogų mėnesį. Darbdavys iš atlyginimo gali išskaičiuoti visas sumas, kurias moteris tuo pačiu laikotarpiu gavo iš savo draudimo fondo.

Specialią kompensaciją gavėjoms moka Užimtumo tarnyba (OAED). Už šį laikotarpį OAED skiria senatvės pensijų, ligos ir papildomo draudimo įmokų kreditus.

V skyrius. Invalidumo išmokos

Kada turite teisę gauti invalidumo išmokas?

Pašalpos

Sveikatos ir ministerija parengė 10 finansinės pagalbos programų, kuriose nustatytos šios invalidumo kategorijos:

- aklumas;
- kurtumas;
- sunki protinė negalia;
- talasemija;
- hemofilija / AIDS;
- sunki fizinė negalia;
- cerebrinis paralyžius;
- paraplegija / kvadriplegija / amputacija;
- Hanseno liga (raupsai);
- atvejai, kai reikalinga transporto pašalpa.

Šios pašalpos mokamos per socialinės paramos sistemas ir skiriamos neįgaliesiems. Jos yra neįmokinės, finansuojamos iš savivaldybių lėšų ir skiriamos neatsižvelgiant į jokias pajamas. Pagal kiekvieną programą remiamiems asmenims keliami skirtingi reikalavimai; daugiausia atsižvelgiama į asmenų socialinės apsaugos statusą ir bet kokių kitų invalidumo išmokų skyrimą.

Invalidumo pensija

Invalidumo pensija sergant ne profesine liga

Invalidumo pensijai gauti reikia:

- būti invalidumo patvirtinimo centro pripažintu invalidu, kurio invalidumas 50 % arba didesnis;
- būti įgijus būtiną IKA-ETAM draudimo laikotarpį.

Kitoje ES valstybėje narėje įgyti draudimo laikotarpiai sumuojami su Graikijoje įgytais draudimo laikotarpiais; juos yra būtina nurodyti prašyme skirti pensiją.

Jei buvote draustas socialiniu draudimu, invalidumo pensijai gauti turite atitikti pirmiau nurodytus bendruosius reikalavimus ir būti sukaupęs draudimo laikotarpius pagal IKA-ETAM sistemą, kurie ne mažesni kaip:

- 4500 draudimo dienų; arba
- 1500 draudimo dienų, iš kurių ne mažiau kaip 600 dienų įgytos per pastaruosius 5 metus prieš nustatant invalidumą, arba
- 300 draudimo dienų, jei dar nesate 21 metų (šis skaičius palaipsniui didinamas iki 4200 pridedant po 120 dienų už kiekvienus metus nuo 21 metų – šios 300 dienų turi būti įgytos per pastaruosius 5 metus prieš tuos, kuriais nustatytas invalidumas).

Invalidumo pensija dėl nelaimingo atsitikimo darbe

Šiai pensijai gauti, neatsižvelgiant į datą, kai buvote apdraustas socialiniu draudimu, Jums turi būti nustatytas invalidumas, kurio lygis suteikia teisę gauti pensiją (ne mažiau kaip 50 %) ir turite būti dirbęs bent vieną dieną kaip IKA-ETAM apdraustas asmuo.

Su nelaimingu atsitikimu darbe nesusijusi invalidumo pensija

Šiai pensijai gauti turite atitikti minėtus bendruosius reikalavimus ir kaip IKA-ETAM apdraustas asmuo turite būti dirbęs pusę invalidumo dėl įprastos ligos pensijai gauti reikalingų darbo dienų, atsižvelgiant į metus, kuriais buvote apdraustas socialiniu draudimu.

Invalidumo pensija dėl profesinės ligos

Šiai pensijai gauti, neatsižvelgiant į datą, kai buvote apdraustas socialiniu draudimu, turite atitikti minėtus bendruosius reikalavimus ir būti įgijęs minimalų IKA-ETAM draudimo laikotarpį, kuris nustatytas šios institucijos sveikatos draudimo nuostatose dėl tos profesinės ligos, kuria sergate.

Ką apima?

Pašalpos

Sveikatos skiria tokias invalidumo pašalpas, kurios mokamos kas du mėnesius:

- aklumas – 362 arba 697 EUR (priklausomai nuo aklųjų grupės);
- kurtumas – 362 EUR;
- sunki protinė negalia – 527 EUR;
- talasemija – 362 EUR;
- hemofilija / AIDS – 697 EUR;
- sunki fizinė negalia – 313 EUR;
- cerebrinis paralyžius – 697 EUR;
- paraplegija / kvadriplegija / amputacija (apdraustiems ir neapdraustiems asmenims) – 771 EUR;
- pašalpa Hanseno liga (raupsais) sergantiems asmenims – 362 arba 697 EUR (priklausomai nuo grupės)
- transporto pašalpa – 165 EUR.

Invalidumo pensija

Aklieji ir tam tikromis ligomis sergantys apdraustieji asmenys, mokėję įmokas 4 050 dienų, gauna pensiją už 10 500 darbo dienų neatsižvelgiant į jų amžių.

Pensijos suma apskaičiuojama atsižvelgiant į invalidumo procentą, invalidumo priežastį bei į teisę gauti pensiją suteikiančius atlyginimus prieš pateikiant prašymą skirti pensiją. Apdraustasis asmuo turi teisę gauti:

- visą pensiją, jei invalidumas yra didesnis kaip 80 %;

- 75 % pensijos, jei invalidumas yra nuo 67 iki 79,9 %, išskyrus atvejus, kai asmuo draustas 6 000 dienų arba invalidumą sukėlė psichikos liga – šiais atvejais asmuo turi teisę gauti visą pensiją;
- 50 % pensijos, jei invalidumas yra nuo 50 iki 66,9 %, išskyrus atvejus, kai asmuo draustas 6 000 dienų arba invalidumą sukėlė psichikos liga – šiais atvejais asmuo turi teisę gauti 75 % visos pensijos.

Tam tikromis sąlygomis invalidumo pensijos tampa nuolatinėmis, kitaip tariant, pensijos gavėjai neprivalo būti pakartotinai tikrinami Negalios patvirtino centruose (KEPA); daugiau informacijos galite gauti teritoriniame IKA-ETAM skyriuje.

Ši išmoka gali būti gaunama kartu su kitomis pensijomis ar deklaruotomis pajamomis, jei bendra visų pensijų suma yra ne didesnė kaip 3 680 EUR per mėnesį.

Jei asmuo yra visiškai invalidas, jam mokamas pensijos priedas už kito asmens priežiūrą. Šis priedas negali viršyti 660,80 EUR per mėnesį.

Kaip galima gauti invalidumo išmokas?

Pašalpos

Daugiau informacijos apie kiekvieną programą ir reikiamus dokumentus galite gauti savo savivaldybės socialinėje tarnyboje, kuri atsako už šių finansinės pagalbos programų įgyvendinimą.

Invalidumo pensija

Invalidumo pensijai gauti IKA-ETAM kompetentingai teritorinei tarnybai turite pateikti šiuos patvirtinančius dokumentus:

- prašymą, kurio formą galite gauti IKA-ETAM,
- visą apdraustojo asmens bylą (asmeninės socialinio draudimo sąskaitos išrašą, apdraustojo asmens ir įmokų mokėtojo kortelę ir t. t.),
- darbdavio pranešimą apie darbo laikotarpį, darbinės veiklos nutraukimą ar tolesnę profesinę veiklą,
- tapatybės kortelės kopiją,
- mokesčių institucijos išduotos pažymos apie pajamas kopiją,
- šeiminei padėtį patvirtinančius dokumentus (santuokos, vaikų gimimo liudijimai),
- patvirtinančius dokumentus, kad vaikai mokosi ar yra nedarbingi.
- visus medicininius duomenis, kuriais grindžiamas prašymas skirti invalidumo pensiją.

VI skyrius. Senatvės pensijos ir išmokos

Kada turite teisę gauti senatvės išmokas?

Teisei į pensiją įgyti turite būti sulaukęs tam tikro amžiaus ir būti dirbęs tam tikrą skaičių dienų. Pagrindiniai reikalavimai senatvės pensijai gauti yra tokie:

- Visą pensiją: mažiausiai 4500 draudimo dienų, sulaukus 65 m. amžiaus vyrai (amžiaus limitas moterims siekia 60 m., galioja iki 2010 m. gruodžio 31 d., vėliau kiekvienais metais didinamas po vienus metus, kol 2015 m. bus pasiektas 65 m. amžius).
- Sumažinta pensija: mažiausiai 4500 draudimo dienų, vyrams sulaukus 60 m., kai asmuo uždirba 100 draudimo dienų per metus per penkerius metus prieš pateikiant prašymą (amžiaus limitas moterims siekia 55 m. iki 2010 m. gruodžio 31 d., kuris vėliau didinamas kiekvienais metais po vienus metus, kol 2012 m. metais bus pasiekta 60 m. riba).
- Pensija dėl darbo sunkiomis ir kenksmingomis darbo sąlygomis suteikiama vyrams, kurie sulaukė 60 m. amžiaus, išdirbusiems mažiausiai 4500 draudimo dienų, įskaitant 3600 dienų, išdirbtas sunkiomis ir kenksmingomis darbo sąlygomis ir 1000 dienų per 13 karjeros metų iki pensijos ar prašymo dėl pensijos mokėjimo (amžiaus limitas moterims siekia 55 m., galiojęs iki 2010 m. gruodžio 31 d., vėliau kiekvienais metais didinamas po vienus metus, kol 2015 m. bus pasiekta 60 m. riba).
- Visa pensija su draudimo įrašais: 10 500 draudimo dienų 58 m. amžiaus vyrams ir moterims iki 2010 m. gruodžio 31 d. Anksčiau nurodytas amžiaus limitas didinamas iki 59 m. 2012 m., o 2013 m. iki 60 m. 10 500 draudimo dienų skaičius kiekvienais metais didinamas 300 dienų, kol 2015 m. bus pasiekta 12 000 riba.
- Pensija su 10 500 draudimo dienų, iš kurių 7500 dienų sudaro darbas sunkiomis ir kenksmingomis darbo sąlygomis: vyrams ir moterims sulaukus 55 m. amžiaus mokama visa pensija, o nuo 53 m. mokama sumažinta pensija. Anksčiau nurodyta amžiaus riba atitinkamai didinama iki 60 ir 58 metų iki 2017 m., po 9 mėn. kiekvienais metais, pradedant nuo 2011 m. ir vėliau.
- Pensija su 10.000 draudimo dienų:
 - vyrams: visa pensija, kai amžius siekia 62 m. arba sumažinta pensija, kai amžius siekia 60 m. (asmuo privalo būti draustas 100 draudimo dienų per metus prieš penkerius metus iki prašymo teikimo). 2011 m. 62 m. amžiaus riba didinama iki 63 m., o nuo 2012 m. ši riba kiekvienais metais didinama po 6 mėn, kol pasiekiamas 65 metų amžius.
 - moterims: visa pensija, sulaukus 57 m. arba sumažinta pensija, sulaukus 55 m. (asmuo privalo būti draustas 100 dienų per metus prieš penkerius metus iki pensijos prašymo teikimo). Amžiaus riba ir kvalifikacinis laikotarpis didinamas: nuo 2011 m. sausio 1 d. 10 000 draudimo dienų didinama iki 12 000 dienų – kiekvienais metais po 400 dienų. 2011 m. 57 m. amžius didinamas iki 58 m. ir nuo 2012 m. ir vėliau ir 6 mėn. kiekvienais metais, kol bus pasiektas 60 m. amžius. 2011 m. 55 m. amžius didinamas iki 56 m. amžiaus, o nuo 2012 m. kiekvienais metais didinama po 6 mėn., kol bus pasiektas 58 m. amžius.
- Pensijos motinoms ar tėvams, turintiems nepilnamečių vaikų: vyrams ir moterims, turintiems 5500 draudimo dienų ir sulaukus 55 m. amžiaus, mokama visa pensija ar sulaukus 50 m. amžiaus mokama sumažinta pensija. Amžiaus limitas

atitinkamai didinamas iki 57 ir 52 m. nuo 2011 m. sausio 1 d., 2012 m. iki 60 ir 55 m. amžiaus, o 2013 m. iki 65 ir 60 m. amžiaus.

Nustatant teisę į senatvės pensiją, gali būti atsižvelgiama į ne daugiau kaip 200 dienų ligos pašalpos ir 200 dienų bedarbio pašalpos mokėjimo laikotarpį, jei šios išmokos gautos per pastaruosius 10 metų prieš pateikiant prašymą skirti pensiją. Atsižvelgiant į tam tikras sąlygas, taikomi ir kiti laikotarpiai, remiantis teise gauti senatvės pensiją, tokie kaip studijų metai, draudimo pertrūkis, karinė tarnyba, streikai, mokymosi laikotarpis, vaikai, laikotarpis, kai buvo mokama ligos pašalpa, gimdymo ir pogimdyminis laikotarpis, akademinės atostogos, negaunant atlyginimo, kalėjimo laikotarpis, arba laikotarpis, kai buvo įteiktas diplomats ir buvo suteikta teisė dirbti pagal įgytą išsilavinimą. Tokiais atvejais privalote kreiptis į savo teritorinį IKA-ETAM skyrių. Kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje įgyti draudimo laikotarpiai sumuojami su Graikijoje įgytais draudimo laikotarpiais. Šiuos laikotarpius reikia nurodyti prašyme skirti pensiją, taip pat reikia pridėti visus apdraustojo asmens byloje turimus dokumentus.

Be išvardytų reikalavimų visai ar sumažintai senatvės pensijai gauti, nustatyti ir kiti atvejai. Jei norite gauti daugiau informacijos, [apsilankykite IKA-ETAM interneto svetainėje](#) arba kreipkitės į savo gyvenamosios vietos teritorinį IKA-ETAM skyrių, o jei esate savarankiškai dirbantis asmuo, apsilankykite OAAE ar ETAA interneto svetainėje.

Ką apima?

Jei atitinkate minėtus reikalavimus ir esate apdraustas iki 1992 m. gruodžio 31 d., IKA-ETAM skiriamos senatvės ar invalidumo pensijos dydis nustatomas atsižvelgiant į draudimo laikotarpį, suteikiantį teisę gauti pensiją, per tuos penkerius metus, kuriais buvo gaunami didžiausi atlyginimai, užfiksuoti per pastaruosius dešimt metų prieš pateikiant prašymą skirti pensiją, ir pagal kuriuos esate priskiriamas vienai iš nustatytų apdraustųjų asmenų kategorijų. Minėtų suteikiančių teisę gauti pensiją atlyginimų dydis koreguojamas atsižvelgiant į jau paskirtų pensijų didinimą. Šiuo metu mažiausia pensijos suma yra 486,84 EUR per mėnesį, o didžiausia – 2373,57 EUR per mėnesį, neskaitant išmokų šeimai.

Jei esate apdraustas po 1993 m. sausio 1 d., IKA-ETAM skiriamos senatvės ar invalidumo pensijos dydis, jei tik atitinkate minėtus reikalavimus, už kiekvienus draudimo metus lygus 2 % pastarųjų penkerių metų atlyginimų, mokėtų prieš pateikiant prašymą skirti pensiją – šie atlyginimai koreguojami, atsižvelgiant į jau paskirtos pensijos didinimą, bet ne daugiau kaip 70 %. Šiuo metu mažiausia pensijos suma yra 495,74 EUR per mėnesį, o didžiausia – 2773,40 EUR per mėnesį, neskaitant išmokų šeimai.

Iki 1992 m. gruodžio 31 d. apdraustiesiems asmenims pensija didinama:

- už sutuoktinį, jei jis nedirba ir negauna pensijos,
- už vaikus (iki 3 vaikų), jei jie:
 - nesusituokę, nedirba, negauna pensijos – iki 18 metų arba iki 24 metų, jei mokosi aukštojo mokslo įstaigose Graikijoje ar užsienyje, arba
 - jei vaikai nedarbingi ir negali užsidirbti pragyvenimui, kuriems invalidumas nustatytas iki 18 metų ir už kuriuos kitas sutuoktinis, kuris yra pensijos gavėjas, negauna pensijos priedo.

Kalbant apie apdraustuosius asmenis, kurie apdrausti po 1993 m. sausio 1 d., jų pensija didinama tik už nesusituokusius, nepilnamečius, nedirbančius ar nedarbingus, negalinčius užsidirbti pragyvenimui ir neturinčius teisės gauti pensijos vaikus. Šio priedo mokėjimas pratęsiamas iki 24 metų, jei vaikai mokosi Graikijoje ar užsienyje pripažintose aukštesniojo ar aukštojo mokslo įstaigose. Jei sutuoktinis taip pat gauna pensiją, priedas skiriamas vienam iš tėvų, jų pačių pasirinkimu.

Kaip galima gauti senatvės išmokas?

Senatvės pensijai gauti IKA-ETAM teritorinei tarnybai turite pateikti tokius patvirtinančius dokumentus:

- prašymo formą, kurią gausite IKA-ETAM,
- visą apdraustojo asmens bylą (asmeninės socialinės apsaugos sąskaitos išrašai, apdraustojo asmens ir įmokų mokėtojo kortelė, draudimo knygelės ir t. t.),
- darbdavio pranešimą apie darbo laikotarpį, darbinės veiklos nutraukimą ar tolesnę profesinę veiklą,
- tapatybės kortelės kopiją,
- mokesčių institucijos išduotos pažymos apie pajamas kopiją,
- šeiminei padėti patvirtinančius dokumentus (santuokos, vaikų gimimo liudijimai),
- patvirtinančius dokumentus, kad vaikai mokosi ar yra nedarbingi.

VII skyrius. Išmokos netekus maitintojo

Kas turi teisę gauti išmokas netekus maitintojo?

Apdraustojo asmens ar pensijos gavėjo mirties atveju šeimos nariai turi teisę gauti pensiją netekus maitintojo, jei miręs asmuo:

- atitiko reikalavimus senatvės pensijai gauti ar
- atitiko reikalavimus invalidumo pensijai gauti ar
- įgijo 1500 dienų draudimo laikotarpį, iš kurių – 300 dienų per pastaruosius penkerius metus prieš mirtį.

Jei apdraustasis asmuo mirė dėl nelaimingo atsitikimo darbe, šeimos nariai turi teisę gauti pensiją neatsižvelgiant į draudimo laikotarpį; jei mirtį sukėlęs nelaimingas atsitikimas nėra susijęs su darbu, asmuo turi būti įgijęs pusę pirmiau minėto draudimo laikotarpio.

Mirus senatvės ar invalidumo pensijos gavėjui, ši pensija perkeliama šeimos nariams, iš naujo neperskaičiuojant mirusio apdraustojo asmens draudimo laikotarpio. Gavėjai:

- maitintojo netekęs sutuoktinis,
- palikuonys, neatsižvelgiant į jų giminybę teisiniu požiūriu, jei jie nesusituokę, negauna pensijos, yra iki 18 arba 24 metų, jei mokosi valstybės pripažintose Graikijos ar užsienio valstybių profesinio, aukštesniojo ar aukštojo mokslo įstaigose, nedirba ir iš pagrindinės socialinės apsaugos sistemos ar valstybinio sektoriaus institucijos negauna su jų pačių veikla susijusios pensijos, yra motinos ir tėvo netekę našlaičiai ar mirusio tėvo ar motinos buvo išlaikomi ir yra kito iš tėvų palikti. Vaikai, kurie dėl neįgalumo negali pragyventi versdamiesi profesine veikla ir kuriems invalidumas nustatytas iki 18 metų, turi teisę gauti pensiją neatsižvelgiant į amžių ir tiek laiko, kiek trunka invalidumas,
- anūkai ir aukštutinės linijos giminaičiai, kurie buvo našlaičiai mirties momentu ir kuriuos išlaikė miręs asmuo (taikoma tik iki 1993 m. sausio 1 d. draustiems asmenims);
- tėvai (biologiniai ir įtėviai), kurie iš esmės buvo išlaikomi mirusio asmens (taikoma tik iki 1993 m. sausio 1 d. draustiems asmenims).

Jei apdraustas sutuoktinis miršta per pirmuosius šešis santuokos mėnesius, maitintojo netekęs sutuoktinis neturi teisės gauti pensijos. Maitintojo netekęs sutuoktinis turi teisę gauti pensiją tik tuo atveju, jei apdraustasis asmuo mirė dėl nelaimingo atsitikimo, jei pora turi vaiką, gimusį ar įteisintą po santuokos, arba jei sutuoktinė yra nėščia. Jei pensininkas sutuoktinis miršta per pirmuosius 24 santuokos mėnesius, maitintojo netekęs sutuoktinis neturi teisės gauti pensijos

Pensijos netekus maitintojo po 1993 m. sausio 1 d. apdraustiems asmenims

Mirus apdraustajam asmeniui, šeimos narių teisei gauti pensiją netekus maitintojo keliami tokie patys reikalavimai kaip ir reikalavimai invalidumo pensijai gauti

Ką apima?

Pensijos netekus maitintojo dydis

Jei miręs asmuo buvo draustas iki 1992 m. gruodžio 31 d., pensija, kurią turi teisę gauti pergyvenęs (-usi) sutuoktinis (-ė), yra lygi 70 % senatvės pensijos, kurią miręs apdraustasis asmuo būtų turėjęs teisę gauti ar gavo, jei buvo pensininkas. Mažiausia išmokos suma yra 438,16 EUR per mėnesį, didžiausia – 1 661,50 EUR per mėnesį, neskaitant išmokų šeimai. Visa nurodyto dydžio procentinė išraiška skiriama trejų metų laikotarpiui. Pasibaigus šiam laikotarpiui, dirbančiam ar išėjusiam į pensiją maitintojo netekusiam sutuoktiniui paskirta pensija mažinama 50 %, kol jam sukanka 65 metai, o nuo šio amžiaus jis gali gauti 70 % pensijos netekus maitintojo. Tačiau jei maitintojo netekęs sutuoktinis buvo invalidas, kurio invalidumo lygis mirties momentu ne mažesnis kaip 67 %, jis gauna visą pensiją netaikant jokių apribojimų tiek laiko, kiek trunka invalidumas. Teisė gauti pensiją pasibaigia, jei maitintojo netekęs sutuoktinis sudaro naują santuoką.

Našlaičio pensija lygi 20 % senatvės pensijos, kurią būtų turėjęs teisę gauti miręs apdraustasis asmuo. Motinos ir tėvo netekę našlaičiai gauna 60 % šios senatvės pensijos. Visa gavėjams mokamų pensijų netekus maitintojo suma negali būti didesnė kaip ta, kurią būtų gavęs miręs apdraustasis asmuo. Motinos ir tėvo netekusiems našlaičiams pensijos suma negali būti didesnė kaip 60 % nagrinėjamos pensijos. Jei pensijų suma didesnė už šią ribą, kiekviena pensija proporcingai mažinama.

Jei miręs asmuo buvo draustas iki 1993 m. sausio 1 d., pensija, kurią gali gauti pergyvenęs (-usi) sutuoktinis (-ė), yra lygi 50 % bazinės senatvės ar invalidumo pensijos, kurią apdraustasis asmuo būtų gavęs ar gavo būdamas 80 % invalidas savo mirties dieną. Mažiausia išmokos suma yra 396,58 EUR per mėnesį, didžiausia – 1386,70 EUR per mėnesį, neskaitant išmokų šeimai. Pasibaigus trejų metų laikotarpiui nuo mirties datos, dirbančiam ar išėjusiam į pensiją maitintojo netekusiam sutuoktiniui paskirta pensija mažinama 50 %, kol jam sueina 65 metai, o nuo šio amžiaus jis gali gauti 70 % pensijos netekus maitintojo. Tačiau jei maitintojo netekęs sutuoktinis buvo invalidas, kurio invalidumo lygis mirties momentu ne mažesnis kaip 67 %, jis gauna visą pensiją netaikant jokių apribojimų tiek laiko, kiek trunka invalidumas.

Vaikai našlaičiai turi teisę gauti 25 % senatvės pensijos, kurią miręs apdraustasis asmuo gavo ar būtų turėjęs teisę gauti. Jei abu tėvai mirę, ši suma lygi 50 % senatvės pensijos, išskyrus jei vaikas turi teisę gauti tėvo ir motinos pensiją. Visa gavėjams mokama pensijos netekus maitintojo suma negali būti mažesnė kaip 80 % minimalios senatvės pensijos ir ne didesnė kaip 100 % mirusiojo asmens pensijos. Galiausiai pensiją netekus maitintojo turi teisę gauti ir pensijos gavėjo (-os) išsiskyręs (-usi) sutuoktinis (-ė). Jei norite gauti daugiau informacijos, apsilankykite IKA-ETAM interneto svetainėje arba kreipkitės į savo gyvenamosios vietos teritorinį IKA-ETAM skyrių.

Laidotuvių išlaidų pašalpa

Mirus apdraustajam asmeniui, kuris įgijo 100 darbo dienų laikotarpį per pastaruosius metus prieš mirtį arba per 15 paskutinių mėnesių, šiuo atveju, neįskaitant 3 paskutinių mėnesių, arba senatvės, invalidumo pensijos ar mirties pensijos gavėjui, mokama vienkartinė išmoka, lygi aštuoniems aukščiausios kategorijos apdraustųjų asmenų ataskaitiniams dienos darbo užmokesčiams. Ši pašalpa neskiriama išlaikomo šeimos nario mirties atveju. Iš esmės ji mokama našlei ar laidotuvių išlaidas padengusiam asmeniui. Šiai pašalpai gauti reikia pateikti tokius patvirtinančius dokumentus:

- mirusiojo medicininę knygelę,
- mirties liudijimą,
- draudimo knygelę (jei miręs asmuo dirbo) ar pažymą apie pensijos mokėjimo nutraukimą (jei asmuo buvo pensininkas);
- laidotuvių apeigų sąskaitas.

Kaip galima gauti išmokas netekus maitintojo?

Pensijai netekus maitintojo gauti IKA-ETAM teritorinei tarnybai pateikiami tokie patys patvirtinantys dokumentai kaip ir senatvės pensijai gauti. Be to, reikės pateikti mirusio asmens mirties liudijimą ir civilinio statuso aktą, patvirtinantį santuokinius ryšius mirties dieną (juos išduoda vietos valdžia, savivaldybė ar pirmosios instancijos teismas).

Jei gyvenate kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, prašymą galite pateikti savo gyvenamosios vietos socialinio draudimo institucijai. Galiausiai, kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje įgyti draudimo laikotarpiai sumuojami su apdraustojo mirusio asmens Graikijoje įgytais laikotarpiais. Šiuos laikotarpius turite nurodyti prašyme skirti pensiją, taip pat reikia pridėti visus turimus apdraustojo asmens byloje esančius dokumentus.

VIII skyrius. Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų išmokos

Kada turite teisę gauti nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų išmokas?

Jei esate samdomasis darbuotojas, Jums galioja IKA-ETAM sistema, jeigu nukentėjote dėl:

- nelaimingo atsitikimo, kuris įvyko darbe ar yra susijęs su darbu (nelaimingas atsitikimas darbe),
- nelaimingo atsitikimo vykstant į darbą ar iš darbo,
- nesusijusio su darbu nelaimingo atsitikimo ar
- ligos, susijusios su kenksmingu darbu, jei ši liga įtraukta į oficialų profesinių ligų sąrašą (jos nurodytos IKA-ETAM ligas reglamentuojančiose nuostatose).

Nelaimingi atsitikimai ir profesinės ligos nepriskiriami atskirai draudimo rūšiai. Ligai ar laikinam nedarbingumui taikoma sveikatos draudimo sistema, o invalidumo ir mirties atvejais – pensijos draudimo nuostatos.

Ką apima?

Nelaimingi atsitikimai darbe

Turite teisę gauti išmokas pinigais ir natūra, neatsižvelgiant į įgytus draudimo laikotarpius. Kitaip tariant, teisei į išmokas įgyti nereikalaujama būti išdirbus tam tikrą dienų skaičių. Tačiau turite turėti apdraustojo asmens statusą.

Nelaimingo atsitikimo darbe pašalpa mokama nuo pirmosios dienos, kurią pranešta apie nelaimingą atsitikimą, o jos dydis apskaičiuojamas taip pat, kaip ir pašalpa įprastos ligos atveju. Trijų dienų atidėjimo (laukimo) laikotarpis nenustatytas, kaip ligos atveju, tačiau nedarbingumas turi trukti daugiau kaip 3 dienas.

Jei nelaimingas atsitikimas įvyko pirmąją darbo dieną tik pradėjus dirbti, pašalpa apskaičiuojama atsižvelgiant į tos kategorijos, kuriai esate priskiriamas, ataskaitinį dienos darbo užmokestį, remiantis Jūsų atlyginimu nelaimingo atsitikimo dieną. Nuolatinio invalidumo ar mirties dėl nelaimingo atsitikimo darbe atveju Jums bus mokama invalidumo pensija arba šeimos nariai gaus maitintojo netekusio asmens pensiją.

Su darbu nesusiję nelaimingi atsitikimai

Sveikatos draudimo išmokas turite teisę gauti natūra ir pinigais, jei dirbote pusę įprastai šioms išmokoms gauti reikalaujamų darbo dienų (t. y. 25 ar 50 dienų).

Profesinės ligos

Dirbantys tiesiogiai apdrausti asmenys ir pensininkai gauna profesinės ligos pašalpą, jei susirgo po tam tikro laikotarpio pasireiškusia lėtine liga, atsižvelgiant į IKA-ETAM

ligas reglamentuojančiose nuostatose išvardytas profesijas. Už ligos pripažinimą profesine liga atsakingi IKA-ETAM teritorinės tarnybos medicinos skyriai.

Išmokos mirties atveju

Mirus apdraustajam asmeniui, kuris buvo išdirbęs 100 darbo dienų laikotarpį per pastaruosius metus prieš mirtį arba per 15 paskutinių mėnesių, šiuo atveju, neįskaitant 3 paskutinių mėnesių, arba senatvės, invalidumo pensijos ar mirties pensijos gavėjui, mokama vienkartinė išmoka, lygi aštuoniems aukščiausios kategorijos apdraustųjų asmenų ataskaitiniams dienos darbo užmokesčiams. Ši pašalpa neskiriama išlaikomo šeimos nario mirties atveju. Iš esmės ji mokama našlei ar laidotuvių išlaidas padengusiam asmeniui.

Kaip galima gauti išmokas patyrus nelaimingą atsitikimą darbe arba susirgus profesine liga?

Laikoma, kad apie nelaimingą atsitikimą pranešta per nustatytą laiką, jei Jūs ar kitas Jūsų vardu veikiantis asmuo apie nelaimingą atsitikimą nedelsdami pranešate darbdaviui ir IKA-ETAM teritorinei tarnybai. Bet kuriuo atveju apie nelaimingą atsitikimą turi būti pranešta per 5 darbo dienas. Šis terminas gali būti pratęsimas tik išskirtiniais atvejais. Jei po nelaimingo atsitikimo nustatomas visiškas invalidumas, terminas pratęsimas iki 1 metų, o mirties atveju – iki 2 metų.

Norint gauti laidotuvių pašalpą reikia pateikti tokius patvirtinamuosius dokumentus:

- mirusiojo medicininę knygėlę,
- mirties liudijimą,
- draudimo knygėlę (jei miręs asmuo dirbo) ar pažymą apie pensijos mokėjimo nutraukimą (jei asmuo buvo pensininkas);
- laidotuvių apeigų sąskaitas.

IX skyrius. Šeimos išmokos

Kada turite teisę gauti išmokas šeimai?

Šeimos išmokos, kurias moka OAED

Jeigu su darbdaviu esate sudarę darbo sutartį pagal privatinę teisę, esate apdraustas IKA-ETAM ir mokate DLOEM įmokas, tam tikromis sąlygomis turite teisę gauti socialines pašalpas šeimai, kurias moka Užimtumo įstaiga (OAED).

Šioms išmokoms gauti privaloma būti dirbus ne mažiau kaip 50 dienų per praėjusius kalendorinius metus prieš skiriant pašalpas, taip pat būti reguliariai gavus bedarbio pašalpas du mėnesius ar būtinas nuolatinis nedarbingumas taip pat du mėnesius.

Vaikai, už kuriuos mokamos socialinės pašalpos:

- turintys ne daugiau kaip 18 ar 22 metus, jei mokosi ar yra nedarbingi (tuomet pašalpos mokamos tiek laiko, kiek trunka nedarbingumas),
- nesusituokę;
- gyvenantys Graikijoje ar Europos Sąjungos valstybėje narėje.

Samdomieji darbuotojai, kuriems darbdavys pagal kolektyvinę darbo sutartį, įstatymą, įmonės reglamentą ar kitas nuostatas moka didesnes nei DLOEM skiriamos pašalpas, neturi teisės gauti pašalpų iš DLOEM.

Be tėvų, socialines pašalpas šeimai gali gauti šie asmenys:

- anūkai, broliai ir seserys, dukterėčios ir sūnėnai, kai juos pašalpos gavėjas išlaiko iš pašalpos, jei jie yra motinos ar tėvo netekę našlaičiai ar netekę vieno tėvo, o kitas iš tėvų nedirba,
- senelis ar močiutė arba dėdė ar teta, jei jie našlaičius išlaiko,
- vaikaičiai ar tretieji asmenys, jei globa paskirta teismo sprendimu.

Šeimos išmokos pagal socialinio aprūpinimo būklę

- Pagal socialinio aprūpinimo būklę, pašalpos šeimoms, mokamos OGA, gali būti suteikiamos, remiantis tam tikromis sąlygomis:
- motina turi trečią vaiką (mokama kaip mėnesinė išmoka arba fiksuota suma);
- šeima, turinti mažiausiai keturis vaikus;
- šeima, turinti mažiausiai tris vaikus;
- šeima, turinti socialiai neaprupintų vaikų.

Ką apima?

Pašalpas šeimoms moka OAED Gavėjams mokamos pašalpos dydis proporcingas vaikų skaičiui ir nustatytas kaip mėnesinė išmoka. Šiuo metu mokamos išmokos:

- 1 vaikas: 8,22 EUR;
- 2 vaikai: 24,65 EUR;
- 3 vaikai: 55,47 EUR;
- 4 vaikai: 67,38 EUR.

Išmoka už kiekvieną vėliau gimusį vaiką padidinama 11,30 EUR. Papildoma mėnesinė išmoka (2,93 EUR) mokama už trečią (nemirusį) vaiką, gimusį po 1982 m. sausio 1 d. Išmoka už kiekvieną vaiką padidinama 3,67 EUR per mėnesį šiais atvejais:

- motinos ir tėvo netekusiems našlaičiams,
- neįgaliems vaikams,
- ne santuokoje gimusiems nepripažintiems vaikams,
- jei pašalpos gavėjo sutuoktinis atlieka karinę tarnybą,
- jei pašalpos gavėjas yra našlys ar našlė,
- jei pašalpos gavėjo sutuoktinis yra invalidas.

Socialinės pašalpos šeimai mokamos tuos kalendorinius metus, kuriais įgyta teisė jas gauti ir dar vieną mėnesį pasibaigus šiems metams. Pašalpų mokėjimas baigiasi pasibaigus papildomam trijų mėnesių laikotarpiui, po nustatyto termino prašymams pateikti.

Pašalpos šeimoms pagal socialinio aprūpinimo būklę

Šeimos pašalpų suma pagal socialinio aprūpinimo būklę yra:

- mėnesinė 177 eurų išmoka motinai, turinčiai trečią vaiką;
- 2000 eurų fiksuota suma motinai, turinčiai trečią vaiką;
- mėnesinė 44 eurų suma už vaiką skiriama šeimai, turinčiai mažiausiai keturis vaikus;
- mėnesinė 44 eurų suma skiriama šeimai, turinčiai mažiausiai tris vaikus;
- mėnesinė 44.02 eurų suma skiriama už kiekvieną socialiai neaprūpintą iki 16 m. amžiaus vaiką.

Kaip galima gauti išmokas šeimai?

Socialinėms pašalpoms šeimai gauti turite asmeniškai, per atstovą ar paštu, pateikti prašymą savo gyvenamosios vietos kompetentingam OAED arba Pagalbos piliečiams centro (Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών — ΚΕΡ) teritoriniam skyriui. Prie prašymo turi būti pridėti atitinkami patvirtinantys dokumentai.

Jei norite gauti išsamesnės informacijos apie išmokas šeimai, apsilankykite interneto svetainėje arba kreipkitės į savo gyvenamosios vietos teritorinį OAED skyrių.

Daugiau informacijos apie pašalpas šeimoms pagal socialinio aprūpinimo būklę galima gauti adresu: <http://www.yyka.gov.gr>.

X skyrius. Bedarbio išmokos

Kada turite teisę gauti bedarbio išmoką?

Visi socialinio draudimo įstaigoje pagal sveikatos draudimo sistemą apdrausti asmenys savaime draudžiami nedarbo draudimu. Tačiau bedarbio išmoką turite teisę gauti tik jei:

- nesate atleistas iš darbo dėl profesinės klaidos,
- gebate ir norite dirbti,
- Jums ne mažiau kaip 16 metų,
- asmeniškai užsiregistravote užimtumo tarnyboje,
- esate pasirengęs dirbti;
- galite pateikti įrodymus, kad nedarbo draudimu esate apdraustas ne trumpesni kaip 125 dienų laikotarpį per pastaruosius 14 mėnesių prieš netenkant darbo.

Jei bedarbio pašalpas prašote skirti pirmą kartą, papildomai turite būti įgijęs 80 dienų per metus draudimo laikotarpį per pastaruosius 2 metus prieš netenkant darbo. Prireikus gali būti įskaitomi ir draudimo kitoje ES valstybėje narėje laikotarpiai.

Ką apima?

Išmokų dydis

Bedarbio pašalpą sudaro bazinis dydis ir priedai už kiekvieną išlaikomą šeimos narį. Bazinė pašalpa lygi 360 eurų. Bazinė pašalpa didinama 10 % už kiekvieną išlaikomą šeimos narį.

Pašalpos mokėjimo trukmė

Bedarbio išmokos mokėjimo trukmė nustatoma atsižvelgiant į dienų, kuriomis buvote draustas, skaičių per paskutinius 14 mėnesių. Už minimalų 125 dienų skaičių pašalpos mokamos penkis mėnesius, už 150 dienų – šešis mėnesius, 180 dienų – aštuonis mėnesius, 220 dienų – dešimt mėnesių, o 250 dienų – dvylika mėnesių.

Bedarbio pašalpos mokamos 25 dienas per mėnesį. Jei norite ir toliau jas gauti pasibaigus pašalpos mokėjimo laikotarpiui, turite vėl įgyti reikalingą darbo dienų skaičių. Bedarbio pašalpų mokėjimas nutraukiamas, jei vėl pradodate dirbti ar esate pripažįstamas laikinai nedarbingu. Teisė gauti pašalpas baigiasi bedarbiui mirus ar paskyrus pensiją (tam tikromis sąlygomis) dėl nuolatinio nedarbingumo arba kai bedarbis neatvyksta į užimtumo tarnybą.

Liga bedarbio pašalpų mokėjimo laikotarpiu

Pagal ligos pašalpos mokėjimo reikalavimus sveikatos draudimo institucija, kurioje esate apdraustas, dienas, už kurias gaunate bedarbio pašalpas, prilygina darbo dienoms. Jei bedarbio pašalpų mokėjimo laikotarpiu esate nedarbingas dėl ligos, bedarbio pašalpas gaunate dar 5 dienas, bet neturite teisės tuo pačiu metu gauti sveikatos draudimo išmokų pinigais. Jei liga trunka ilgiau, bedarbio pašalpų mokėjimas

nutraukiamas ir mokamos sveikatos draudimo išmokos pinigais, jei turite teisę jas gauti.

Kaip galima gauti bedarbio išmokas?

Už nedarbo draudimo valdymą atsakinga Užimtumo įstaiga (OAED), kuri bedarbiams skiria bedarbio pašalpas ir išmokas ligos atveju.

Bedarbio pašalpai gauti turite asmeniškai užsiregistruoti savo gyvenamosios vietos užimtumo tarnyboje ir per 60 dienų nuo nedarbo pradžios pateikti prašymą skirti pašalpą. Bedarbio pašalpos skiriamos tik tuo atveju, jei Jūsų prašymą nagrinėjanti nedarbo tarnyba negali pasiūlyti tinkamo darbo. Prie prašymo turite pridėti tokius patvirtinančius dokumentus:

- asmeninės socialinės apsaugos sąskaitos išrašą,
- pranešimą apie darbo sutarties nutraukimą,
- pareiškimą, kuriuo patvirtinate, kad nedirbate kito darbo ir įsipareigojate OAED pranešti apie bet kokį naują darbą ir
- išlaikomų šeimos narių medicininę knygelę.

XI skyrius. Minimalios lėšos

Kada turite teisę į minimalių lėšų apsaugą?

Be specialios būsto pašalpos (Στεγαστική Συνδρομή) Graikijoje nėra jokios kitos bendros ar konkrečios sistemos, skirtos minimalioms lėšoms užtikrinti.

Ką apima?

Būsto pašalpa yra neįmokinė išmoka (nuomos išlaidoms), mokama neapdraustiems ir nepasiturintiems vyresniems kaip 65 metų amžiaus žmonėms, kurie gyvena vieni arba poroje ir neturi nuosavo namo. Būsto pašalpos suma yra 3362 EUR. Programą įgyvendina kiekvienas regionas.

Kaip gali būti užtikrinama minimalių lėšų apsauga?

Šią programą įgyvendina kiekvienas regionas.

XII skyrius. Ilgalaikė priežiūra

Kada turite teisę į ilgalaikę priežiūrą?

Graikijoje nėra atskiros ilgalaikės priežiūros sistemos. Yra įvairių vyresnio amžiaus žmonių priežiūros programų. „Pagalbos namuose“ (Βοηθεια Στο Σπιτι) programa yra įtraukta į pagrindines socialinės priežiūros paslaugas; pagal ją teikiamos slaugos, socialinės priežiūros ir pagalbos namuose paslaugos vyresnio amžiaus žmonėms, kurie gyvena vieni arba lieka vieni namuose dalį dienos ir negali savimi pasirūpinti, taip pat neįgaliesiems, patiriantiems izoliaciją, atskirtį ar šeimos krizę. Programa „Pagalba pensininkų gyvenamojoje vietoje“ nuo 2012 m. rudens bus pakeista programa „Pagalba gyvenamojoje vietoje“ ir ją administruos IKA-ETAM.

Ką apima?

Pagal „Pagalbos namuose“ programą vyresnio amžiaus žmonėms padedama ir jie prižiūrimi namuose, taip gerinant jų gyvenimo kokybę. Dieną miestuose ir priemiesčiuose Vyresnio amžiaus žmonių dienos priežiūros centruose (Κεντρα Ημερησιας Φροντιδας Ηλικιωμενων Κ.Η.Φ.Η.) prižiūrimi nesavarankiškai vyresnio amžiaus žmonės (dėl fizinių sutrikimų, demencijos ar kt.), kurių šeimos nariai negali jų prižiūrėti, nes dirba, turi didelių socialinių ar ekonominių problemų arba sveikatos problemų.

Atvirų vyresnio amžiaus žmonių apsaugos centrų (Κεντρα Ανοικτης Προστασιας Ηλικιωμενων - Κ.Α.Π.Η.) programose gali dalyvauti vyresni kaip 60 metų asmenys, nepaisant jų socialinės ir ekonominės padėties, siekiant, kad visi bendruomenės nariai būtų socialiai aktyvūs ir integruoti. Organizuojama įvairi laisvalaikio veikla, gydymo paslaugos, fizioterapija, darbo terapija, socialinis darbas, gydymas ligoninėje ir visokia materialinė bei psichologinė pagalba vyresnio amžiaus asmenims.

Taip pat veikia senelių priežiūros įstaigos (Μοναδες Φροντιδας Ηλικιωμενων), kuriose vyresnio amžiaus žmonėms skiriama institucinė globa.

Kaip įgyjama teisė į ilgalaikę priežiūrą?

„Pagalbos namuose“ programos įgyvendinimui vadovauja visos šalies, visų pirma atokių kalnų ir salų vietovių, savivaldos institucijos. Vyresnio amžiaus žmonių dienos priežiūros centrus steigia ir valdo savivaldybių įmonės, bendros savivaldybių įmonės, savivaldos institucijų verslo asociacijos ir privačios pelno nesiekiančios organizacijos. Jos bendradarbiauja su vietos organizacijomis, kurios teikia socialines paslaugas, kaip antai sveikatos centrais ir socialines paslaugas teikiančiomis šalies prefektūrų Socialinės apsaugos direkcijomis.

Vyresnio amžiaus asmenų institucinės globos įstaigos gali būti siekiančios arba nesiekiančios pelno. Pelno nesiekiančias įstaigas valdo labdaros asociacijos, Stačiatikių bažnyčia ir vietos valdžios institucijos. Pelno siekiančias įstaigas yra įsteigtos privačių asmenų. Sveikatos ministerija, vykdydama savo socialinę politiką, yra sudariusi sutartis su privačiomis vyresnio amžiaus asmenų priežiūros įstaigomis dėl kelių lovų skyrimo, siekiant prižiūrėti vyresnio amžiaus vietos gyventojus, kurių dėl lovų trūkumo

nejmanoma prižiūrėti valstybinėse globos įstaigose. Už šias lovas mokama iš valstybės biudžeto.

Priedas. Naudingi adresai ir interneto tinklalapiai

Pagrindinė Graikijos draudimo institucija – IKA-ETAM. Ji atsakinga už visas socialinio draudimo sritis, išskyrus nedarbo draudimą ir socialines pašalpas šeimai, kurios priskirtos OAED kompetencijai. Jei gyvenate Graikijoje ir turite klausimų, susijusių su Jūsų teisėmis ir pareigomis socialinės apsaugos srityje, galite kreiptis į savo gyvenamosios vietos IKA-ETAM teritorinę tarnybą.

Kai kurių kategorijų asmenų IKA-ETAM nedraudžia. Daugumą tokių asmenų draudžia OAEE (savarankiškai dirbantys asmenys, t. y. prekybininkai, parduotuvių savininkai, amatininkai, vairuotojai, viešbučių savininkai ir kelionių agentai), ETAA (inžinieriai, gydytojai, teisininkai) ir OGA (žemės ūkio darbuotojai). Taip pat yra kelios sistemos konkrečių profesijų atstovams. Jei esate apdraustas pagal vieną iš šių sistemų, informacijos suteiks IKA-ETAM.

*Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών
Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων
Χαλκοκονδύλη 17
10241 Αθήνα*

Socialinio draudimo institutas (IKA-ETAM)
Tarptautinių ryšių direkcija
Chalkokondili 17
10241 Athens
Tel.: +30 520 055 5184
<http://www.ika.gr>

*Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας
Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Διεύθυνση Διακρατικής Κοινωνικής Ασφάλισης
Σταδίου 29
10110 Αθήνα*

Darbo ir socialinės apsaugos bei aprūpinimo ministerija
Socialinės apsaugos generalinis sekretoriatas
Tarptautinių ryšių direkcija
Stadiou Street 29
10110 Athens
Tel.: +30 210 336 8000
<http://www.ggka.gr>

Υπουργείο Εργασίας Και Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας
Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων
Τμήμα ΕΕ
Πειραιώς 40
10182 Αθήνα

Darbo ir socialinės apsaugos bei aprūpinimo ministerija
Tarptautinių ryšių direkcija
ES reikalų skyrius
Pireos Street 40
10182 Athens C.P.
Tel.: +30 210 529 5101
<http://www.ypakp.gr>

Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων
Υπηρεσία Δημοσίων Και Διεθνών Σχέσεων
Τμήμα ΕΕ
Πατησίων 30 - 10170 Αθήνα

Žemės ūkio darbuotojų draudimo fondas (OGA)
Viešųjų ir tarptautinių ryšių tarnyba
ES reikalų skyrius
Patision Street 30
10170 Athens C.P.
Tel.: +30 210 332 2100
<http://www.oga.gr>

Οργανισμός Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΟΑΕΕ)
Διεύθυνση Παροχών Συντάξεων
Τμήμα Διεθνών Σχέσεων
Αγίου Κωνσταντίου 5
104 31 Αθήνα

Savarankiška dirbančių asmenų socialinės apsaugos organizacija (ΟΑΕΕ)
Pensijų direktoratas
Tarptautinių ryšių skyrius
Αγίου Κωνσταντίνου street 5
104 31 Athens
Tel.: +30 210 5274372-74
<http://www.oaee.gr>

Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολουμένων (ΕΤΑΑ)
<http://www.etaa.gr>
Τομέας ΤΣΜΕΔΕ – Μηχανικών
Κολοκοτρώνη 4 10561 Αθήνα
Τομέας ΤΣΑΥ-Υγειονομικών
Αχαρνών 27, 10439 Αθήνα
Τομέας ΤΑΝ – Νομικών
Σωκράτους 53, 10431 Αθήνα

Laisvųjų profesijų atstovų draudimo fondas (ETAA)

www.etaa.gr

Inžinierių skyrius (TSMEDE)

Kolokotroni street 4 10561 Athens, tel.: +30 210 3740000, <http://www.tsmede.gr>

Medicinos darbuotojų skyrius (TSAY)

Aharonon street 27, 10439 Athens, tel.: +30 210 8816911-17, <http://www.tsay.gr>

Teisininkų skyrius (TAN)

Socratous street 53, 10431 Athens, tel. + 30 210 5296165-171,
<http://www.tnomik.gr>

Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού

Διεύθυνση Ασφάλισης

Τμήμα Διμερών Συμβάσεων Και Εφαρμογής Κοινοτικών Κανονισμών

Εθνικής Αντίστασης 8

17342 Άνω Καλαμάκι

Užimtumo tarnyba (OAED)

Draudimo direkcija

Dvišalių ryšių ir ES direktyvų įgyvendinimo skyrius

Ethnikis Antistassis Street 8

17342 Ano Kalamaki C.P.

Tel.: +30 210 998 9000

<http://www.oaed.gr>

Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (NAT)

Εθνικής Αντιστάσεως 1

185 31 Πειραιάς

Jūreivių draudimo fondas (NAT)

Ethnikis Antistaseos street 1

185 31 Piraeus

<http://www.nat.gr>